

УДК 37.01:355.233.1:378.147:37.026 (045)

UDC 37.01:355.233.1:378.147:37.026 (045)

DOI: [10.31475/ped.dys.2024.36.03](https://doi.org/10.31475/ped.dys.2024.36.03)

ВОЛОДИМИР СЕЛЮК,

доцент кафедри

*(Україна, Київ, Військовий інститут телекомунікацій
та інформатизації імені Героїв Крут,
вул. Київська, 45/1)*

VOLODYMYR SELIUK,

Assistant Professor

*(Ukraine, Kyiv, Kruty Heroes Military Institute
of Telecommunications and Information Technology,
Kyivska St., 45/1)*

ORCID: [0000-0002-8003-5734](https://orcid.org/0000-0002-8003-5734)

**Організаційно-педагогічні умови та структурно-функціональна модель формування
корпоративної культури майбутніх офіцерів Збройних Сил України засобами
педагогічних технологій**

**Organizational and Pedagogical Conditions and Structural and Functional Model of
Forming the Corporate Culture of Future Officers of the Armed Forces of Ukraine Using
Pedagogical Technologies**

У статті акцентовано увагу на актуальність використання педагогічних технологій у сфері освіти, зокрема в освітньому процесі вищих військових навчальних закладів крізь призму формування корпоративної культури майбутніх офіцерів Збройних Сил України. Відповідно до поставленої мети (виокремлення та обґрунтування сутності організаційно-педагогічних умов та структурно-функціональної моделі формування корпоративної культури майбутніх офіцерів Збройних Сил України) здійснено понятійний аналіз категорій «організаційно-педагогічні умови», «структурно-функціональна модель». Узагальнено сутність дефініції «організаційно-педагогічні умови формування корпоративної культури майбутніх офіцерів Збройних Сил України засобами педагогічних технологій». Проаналізовано низку дисертаційних досліджень, монографічних видань, публікацій в наукових фахових виданнях дослідників щодо проблеми визначення організаційно-педагогічних умов в освітньому процесі вищих військових навчальних закладів, виокремлено найбільш ефективні організаційно-педагогічні умови для підвищення якості формування корпоративної культури майбутніх офіцерів Збройних Сил України засобами педагогічних технологій. На основі аналізу нормативно-правових документів у галузі військової освіти доведено, що зміст організаційно-педагогічних умов формування корпоративної культури майбутніх офіцерів Збройних Сил України засобами педагогічних технологій потребує обґрунтування та детального аналізу. З метою виокремлення найбільш дієвих педагогічних умов формування корпоративної культури майбутніх офіцерів Збройних Сил України проведено експертне опитування. Розроблено та обґрунтовано структурно-функціональну модель формування корпоративної культури майбутніх офіцерів Збройних Сил України, яка складається з п'яти блоків. Розкрито сутність, структуру та цілі кожного блоку. Зроблено висновок про те, що впровадження структурно-функціональної моделі формування корпоративної культури майбутніх офіцерів Збройних Сил України засобами педагогічних технологій із дотриманням організаційно-педагогічних умов дозволить підвищити якість формування корпоративної культури майбутніх офіцерів Збройних Сил України засобами педагогічних технологій.

Ключові слова: організаційно-педагогічні умови, структурно-функціональна модель, корпоративна культура, майбутні офіцери, Збройні Сили України, педагогічні технології.

The article focuses on the relevance of using pedagogical technologies in the field of education, in particular in the educational process of higher military educational institutions through the prism of forming the corporate culture of future officers of the Armed Forces of Ukraine. In accordance with the set goal (identification and justification of the essence of organizational and pedagogical conditions and structural and functional model of forming the corporate culture of future officers of the Armed Forces of Ukraine), a conceptual analysis of the categories «organizational and pedagogical conditions», «structural and functional model» is carried out. The essence of the definition «organizational and pedagogical conditions of forming the corporate culture of future officers of the Armed Forces of Ukraine

by means of pedagogical technologies» is generalized. A number of dissertation studies, monographic publications, publications in scientific professional publications of researchers on the problem of determining organizational and pedagogical conditions in the educational process of higher military educational institutions were analyzed, the most effective organizational and pedagogical conditions for improving the quality of forming the corporate culture of future officers of the Armed Forces of Ukraine by means of pedagogical technologies were identified. Based on the analysis of regulatory documents in the field of military education, it was proven that the content of organizational and pedagogical conditions for forming the corporate culture of future officers of the Armed Forces of Ukraine by means of pedagogical technologies requires substantiation and detailed analysis. In order to identify the most effective pedagogical conditions for forming the corporate culture of future officers of the Armed Forces of Ukraine, an expert survey was conducted. A structural and functional model of forming the corporate culture of future officers of the Armed Forces of Ukraine, which consists of five blocks, was developed and substantiated. The essence, structure and goals of each block were revealed. It is concluded that the implementation of a structural and functional model of forming the corporate culture of future officers of the Armed Forces of Ukraine by means of pedagogical technologies in compliance with organizational and pedagogical conditions will allow to improve the quality of forming the corporate culture of future officers of the Armed Forces of Ukraine by means of pedagogical technologies.

Keywords: organizational and pedagogical conditions, structural and functional model, corporate culture, future officers, Armed Forces of Ukraine, pedagogical technologies.

Всмысл / Introduction. Реформи у вищій освіті, зокрема і військовій, зумовлені прагненням України інтегруватися в європейський та світовий освітній простір, а також налагодження співпраці з країнами-членами НАТО вимагають пошуку нових педагогічних технологій в сфері освіти з огляду на важливість підготовки висококваліфікованих військових фахівців, що спонукає до оновлення змісту, форм, методів і прийомів. Тому педагогічні технології стають ключовим інструментом, особливо у підготовці майбутніх офіцерів Збройних сил України (далі – МОЗСУ), зокрема у контексті формування в них корпоративної культури, які останнім часом набула все більшої актуальності крізь призму все більшої зацікавленості науковців у її розробці.

Перед вищими навчальними закладами (далі – ВВНЗ) наразі постало завдання підготувати офіцерів, які спроможні ефективно діяти в умовах, що швидко змінюються, та приймати рішення у складних ситуаціях. Тому особлива увага приділяється професійним знанням, навичкам, досвіду та компетентностям, які курсанти набувають під час навчання, сформованості різного роду якостей, зокрема корпоративної культури.

На сучасному етапі наукові дослідження в галузі педагогічних наук, зокрема і ті, які стосуються військової педагогіки, спрямовані на розробку та обґрунтування умов професійної підготовки МОЗСУ у ВВНЗ, а також на розробку та впровадження в освітній процес моделей такої підготовки. Це зумовлене тим, що вони дають змогу якісно підвищити ефективність підготовки офіцерських кадрів в системі вищої військової освіти України.

Організаційно-педагогічні умови, які забезпечують ефективність освітнього процесу в ВВНЗ, є основою підготовки кваліфікованих МОЗСУ, і вочевидь мають суттєвий вплив на весь процес навчання та його учасників, дозволяючи ефективно спрямовувати освітню діяльність курсантів і забезпечувати якісне викладання освітніх компонентів освітньо-професійних програм підготовки МОЗСУ.

Мета та завдання / Aim and Tasks. Метою статті є виокремлення та обґрунтування сутності організаційно-педагогічних умов та структурно-функціональної моделі формування корпоративної культури майбутніх офіцерів Збройних Сил України. розглянути дефініцію «організаційно-педагогічні умови», «структурно-функціональна модель» у науково-педагогічній літературі; охарактеризувати організаційно-педагогічні умови та структурно-функціональну модель формування корпоративної культури майбутніх офіцерів Збройних Сил України засобами педагогічних технологій.

Методи / Methods. З метою досягнення поставлених завдань в науковій студії було використано низку методів науково-педагогічного пошуку, серед яких – теоретичні (вивчення, аналіз, синтез, узагальнення результатів наукових праць; систематизація та класифікація – для виокремлення різних визначень поняття «організаційно-педагогічні умови, структурно-функціональна модель; метод експертних оцінок та ранжування – для виокремлення організаційно-педагогічних умов; моделювання – для побудови структурно-функціональної моделі; формулювання висновків щодо сутності та ефективності запропонованих організаційно-педагогічних умов та структурно-функціональної моделі.

Результати / Results. Розглянемо детальніше сутність понять «організаційно-педагогічні умови» та «структурно-функціональна модель».

Питання обґрунтування сутності та специфіки «організаційно-педагогічних (педагогічних умов)» є наразі досить активно розглянуто в різного роду довідникових, словникових виданнях, працях науковців.

Так, до прикладу, С. Гончаренко вважає педагогічні умови «демонстрації сукупності процесів відношень, що необхідні для виникнення та існування певного об'єкта або обставин процесу навчання, які є результатом відбору, конструювання і пристосування елементів, змісту, методів, засобів навчання для досягнення поставлених завдань» (Гончаренко С., 1997); О. Єжова трактує педагогічні умови як «обставини, які є достатніми та необхідними для реалізації усіх можливостей певного процесу» (Єжова О., 2014), А. Литвин в поняття педагогічних умов вкладає «комплекс спеціально спроектованих генеральних (стрижневих, системотвірних) чинників впливу на зовнішні та внутрішні обставини навчально-виховного процесу та / або особистісні параметри його учасників, які забезпечують цілісність навчання та виховання в інформаційно-освітньому середовищі навчального закладу відповідно до вимог суспільства» (Литвин А., 2014), І. Буцик під організаційно-педагогічними умовами розуміє «спеціально створені в педагогічному процесі обставини, що забезпечують цілеспрямований упорядкований та узгоджений вплив на особистість чинників, які є необхідними та достатніми для досягнення поставлених цілей» (Буцик І., 2019), Є. Подтергера в руслі організаційно-педагогічних умов визначає «взаємопов'язані обставини, обстановка та способи упорядкування і тривалого існування педагогічного процесу, що утворюють певну систему, рівень складності якої розкривається через їхні зв'язки (зв'язки взаємодії, перетворення, функціонування, розвитку, управління), за рахунок яких утворюється означена система, і які проявляються у взаємозумовленості та взаємовпливовості педагогічних явищ, що виникають унаслідок запровадження цих умов і призводять до підвищення результативності процесу» (Подтергера Є., 2005).

Аналіз та узагальнення сутності вищезазначених дефініцій дав підстави стверджувати, що під поняттям «організаційно-педагогічні умови формування корпоративної культури МОЗСУ засобами педагогічних технологій» варто розуміти певну сукупність факторів, які ґрунтуються на використанні можливостей освітнього та матеріального середовища ВВНЗ, сукупності педагогічних технологій, форм, методів і засобів організації освітнього процесу сприяють найбільш ефективному формуванню корпоративної культури у курсантів.

Наразі значна кількість науковців у своїх працях розглядають сутність організаційно-педагогічних умов підвищення якості освітнього процесу у ВВНЗ. До прикладу, формування педагогічної компетентності магістрів військово-соціального управління в процесі професійної підготовки у ВНЗ військового профілю розглянуто О. Міршук (Міршук О., 2014), визначення організаційно-педагогічних умов підготовки офіцерів запасу стало предметом наукової студії Є. Подтергера (Подтергера Є., 2005), організаційно-педагогічні умови впровадження у навчально-виховний процес ВВНЗ методики формування лідерської компетентності майбутніх офіцерів проаналізовано О. Бойком (Бойко О., 2018, с. 34–35), організаційно-педагогічні умови формування у майбутніх офіцерів якостей лідера пропонує (Маковський О., 2002), організаційно-педагогічні умови виховання професійного обов'язку майбутніх фахівців цивільного захисту обґрунтовано Я. Ільчишин (Ільчишин Я., 2018), педагогічні умови підготовки військових фахівців до соціокультурної діяльності в миротворчих місіях розглянуто Ю. Захарчишином (Захарчишин Ю., 2011), педагогічні умовами ефективного формування соціальної компетентності майбутніх офіцерських кадрів у процесі професійної підготовки досліджувались Г. Хлипавка (Хлипавка Г., 2018) та ін.

Аналіз сутності та структури організаційно-педагогічних (педагогічних) умов, які виокремлювали та обґрунтовували науковці, дав підстави для узагальнення, що при обґрунтуванні організаційно-педагогічних умов потрібно звертати увагу на такі аспекти педагогічного процесу:

- формування мотивації у курсантів до професійної, навчальної діяльності;
- озброєння їх знаннями з предметного поля спеціальності;
- формування умінь і навичок професійної діяльності відповідно до результатів освітньо-професійних програм;
- формування навичок самоаналізу та самооцінки своєї діяльності.

Водночас, відмітимо, що близьким до нашого дослідження є наукові доробки О. Ходань, яка розглядаючи формування корпоративної культури майбутніх офіцерів у процесі педагогічного спілкування, описала та обґрунтувала педагогічні умови формування корпоративної культури майбутнього офіцера, як-от: «удосконалення змісту, методів і форм на основі особистісно-орієнтованого підходу; забезпечення самореалізації і самоактуалізації майбутнього офіцера; створення єдиного інформаційного середовища; педагогічна майстерність викладача; введення спецкурсу «Корпоративна культура офіцера» (Ходань О., 2010, с. 8–9).

Дослідниця формування корпоративної культури студентів університету К. Бровко також

займалася питаннями вивчення організаційно-педагогічних умов, які сприяють активному формуванню корпоративної культури здобувачів освіти. Серед таких вона виділяє: «формування в студентській групі соціо-культурного середовища, що активізує засвоєння студентами умінь і навичок корпоративної культури; педагогічна підтримка студентів у моральному самовизначенні, вияві корпоративної культури; конструювання корпоративного спрямування змісту навчання студентів; розвиток самоврядування для організації суб'єкт-суб'єктної корпоративної взаємодії студентів» (Бровко К., 2020а, с. 203).

Однак, проведення теоретичного аналізу наукових джерел з проблематики дослідження дає підстави стверджувати про відсутність комплексних наукових студій щодо виокремлення та обґрунтування організаційно-педагогічних умов формування корпоративної культури МОЗСУ засобами педагогічних технологій. В цьому руслі було проаналізовано низку нормативно-правових документів, Стандартів вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня (галузі знань 25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону, спеціальності 253 Військове управління (за видами збройних сил), 255 Озброєння та військова техніка (Стандарт вищої освіти України, 2018а; Стандарт вищої освіти України, 2018b), наявну практику підготовки МОЗСУ до професійної діяльності, зокрема в аспекті формування в них корпоративної культури засобами педагогічних технологій. За результатами такого аналізу визначено низку організаційно-педагогічних (педагогічних) умов формування корпоративної культури МОЗСУ засобами педагогічних технологій (близько 30). З метою виокремлення найбільш дієвих педагогічних умов формування корпоративної культури МОЗСУ було організовано експертне опитування науково-педагогічних працівників ВВНЗ. Підбір експертів відбувався на основі дотримання таких положень: компетентність у проблематиці дослідження; зацікавленість брати участь у науковому пошуку досліджуваної проблеми; об'єктивність. Всі експерти, які взяли участь в експертному опитуванні мали достатній досвід педагогічної діяльності, беруть участь у підготовці МОЗСУ. Відповідно до умов проведення експертного опитування, їм потрібно було шляхом ранжування (від 1 до 10) оцінити запропоновані педагогічні (організаційно-педагогічні) умови формування корпоративної культури МОЗСУ засобами педагогічних технологій, вибираючи найбільш дієві шляхом ранжування на їхню думку.

Опрацювання науково-педагогічних джерел, нормативно-правових актів в сфері освіти (і загальнодержавних, і відомчих), аналіз практики підготовки МОЗСУ, спостереження за освітнім процесом, врахування висновків експертного опитування дали підстави для виокремлення організаційно-педагогічних умов формування корпоративної культури МОЗСУ засобами педагогічних технологій, як-от:

- 1) спрямованість професійної підготовки на усвідомлену позитивну мотивацію курсантів до формування в них корпоративної культури засобами інтерактивних технологій;
- 2) активізація використання в процесі професійної підготовки МОЗСУ технології проблемного навчання, спрямованої на формування корпоративної культури;
- 3) інтегрування інформаційно-комунікаційних технологій в практику викладання освітніх компонентів ВВНЗ;
- 4) формування у курсантів навичок самоконтролю та саморефлексії сформованості корпоративної культури на основі використання тренінгової технології.

Перша організаційно-педагогічна умова – спрямованість професійної підготовки на усвідомлену позитивну мотивацію курсантів до формування в них корпоративної культури засобами інтерактивних технологій – має спрямування на формування аксіологічно-мотиваційного компонента сформованості корпоративної культури МОЗСУ.

Ми виходили із тієї позиції, що у курсантів має бути сформована міцна позиція щодо усвідомлення ними важливості корпоративної культури як професійної властивості для побудови коректних взаємин із іншими військовослужбовцями.

Друга організаційно-педагогічна умова – активізація використання в процесі професійної підготовки МОЗСУ технології проблемного навчання, спрямованої на формування корпоративної культури – передбачає спрямування на формування когнітивно-світоглядного компонента досліджуваного феномена.

Відповідно до цієї організаційно-педагогічної умови було зроблено припущення про те, що використання технології проблемного навчання буде якісно сприяти формуванню корпоративної культури крізь призму розвитку у курсантів когнітивного складника професійної підготовки.

Третя організаційно-педагогічна умова – інтегрування інформаційно-комунікаційних технологій в практику викладання освітніх компонентів ВВНЗ, що спрямована на формування діяльнісно-поведінкового компонента корпоративної культури МОЗСУ. Ми виходили із тієї позиції, що в основі сформованої корпоративної культури є вміння та навички її реалізації у практичній діяльності. У цьому контексті позитивний досвід виконання курсантами дій

професійної діяльності реалізується через застосування ними умінь та навичок корпоративності під час виконання завдань професійно орієнтованого характеру.

Четверта організаційно-педагогічна умова – формування у курсантів навичок самоконтролю та саморефлексії сформованості корпоративної культури на основі використання тренінгової технології – передбачає цілеспрямоване формування особистісно-рефлексивного компонента сформованості корпоративної культури МОЗСУ.

Самоконтроль та самокорекція відображають психологічний аспект професійної та освітньої діяльності – мета, форми, методи, засоби та ін. Їхнім предметом є суб'єкт такої активності, а зміст безпосередньо має спрямування на зміни та розвиток суб'єкта. В контексті реалізації цієї організаційно-педагогічної умови важливим видається забезпечення процесів самоконтролю та саморефлексії через участь курсантів у тренінговій діяльності, яка дає можливість їм усвідомити свою власну активність і визначити позитивні та негативні моменти в освітній діяльності, що дасть змогу в подальшій професійній діяльності адекватно реагувати на певні процеси у військовому колективі з позицій корпоративної культури.

Далі перейдемо до розкриття сутності структурно-функціональної моделі формування корпоративної культури МОЗСУ засобами педагогічних технологій. Оскільки модель є частиною методу моделювання, то її експериментальна перевірка має базуватися на дотриманні певних логічних правил, принципів щодо необхідності та достатності. Наразі низка науковців дають власні визначення сутності «моделі» та «моделювання». Так, у науковій візії І. Стаднічук (Стаднічук І., 2017), моделювання розглядається «як метод теоретичного й емпіричного пізнання дидактичних об'єктів та систем, який визначається відтворенням базових специфічних характеристик досліджуваного предмета чи процесу на схематичному спрощеному об'єкті (моделі)» (Стаднічук І. П., 2017.); О. Керницький (Керницький О., 2005) – розглядає модель «як діючий макет, що зображає (імітує) будь-які суттєві особливості оригіналу» (тут дослідник основну увагу звертає на властивостях об'єкта, що моделюється); на переконання дослідниці В. Гладкової «моделлю є штучно створений об'єкт (схема, фізична конструкція, знакові форми або формули, який «відображає і відтворює в більш простому й узагальненому вигляді структуру, властивості, взаємозв'язки і відносини між елементами цього об'єкта» (Гладкова В., 2017); С. Вітер (Вітер С., 2013) під моделюванням розуміє певний опис діяльності педагогічних працівників в контексті формування готовності здобувачів до майбутньої професійної діяльності.

Відповідно до наукових позицій вищезазначених дослідників вважаємо, що за допомогою експериментального дослідження в контексті методу моделювання, об'єктивно та логічно, дотримуючись принципів наукового пошуку, можна зреалізувати завдання щодо перевірки дієвості розробленої структурно-функціональної моделі в контексті підтвердження або спростування. Загалом аналіз наукових джерел з питань моделювання освітніх процесів дає підстави стверджувати, що це питання знайшло своє відображення в наукових результатах діяльності багатьох дослідників з проблем професійної освіти. В цих дослідженнях іде мова про загальні вимоги до побудови моделей, їх зміст, структуру, функціональність та дієвість, загалом зазначено про дидактичні, організаційні, методичні, процесуальні вимоги до побудови таких моделей.

З огляду до вищезазначеного, запропонована структурно-функціональна модель формування корпоративної культури МОЗСУ засобами педагогічних технологій логічно поєднується в усіх аспектах професійної підготовки фахівців у ВВНЗ (через соціальне замовлення, мету та завдання такої підготовки, методологічні підходи та принципи професійної підготовки, обов'язкові освітні компоненти, військові освітні компоненти, методичні рекомендації для науково-педагогічних працівників щодо формування корпоративної культури МОЗСУ засобами педагогічних технологій, перелік педагогічних технологій, які доцільно використовувати при підготовці курсантів, а також компоненти, критерії рівні та результат сформованості корпоративної культури, і звісно крізь призму виокремлених та обґрунтованих організаційно-педагогічних умов формування корпоративної культури МОЗСУ засобами педагогічних технологій), що в кінцевому випадку дасть змогу забезпечити досягнення цілей моделювання, продіагностувати отримані результати та сформує належний рівень корпоративної культури курсантів.

Розроблена структурно-функціональна модель складається з 5 органічно поєднаних блоків.

Цільовий блок розглядаємо як важливий в контексті прогнозування очікуваного результату, який розкривається через соціальне замовлення суспільства та держави, яке орієнтує на підвищення якості професійної підготовки МОЗСУ. З огляду на соціальне замовлення суспільства на підготовку кадрів, нормативно-правові аспекти їх підготовки (Стандарти вищої освіти, освітньо-професійні програми підготовки фахівців в галузі 25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону), навчальні та робочі програми освітніх компонентів), визначається мета моделювання досліджуваного процесу, а саме – формування корпоративної культури МОЗСУ засобами педагогічних технологій.

Відповідно мету спроектованої моделі було конкретизовано у завданнях:

- формування ціннісних орієнтацій на майбутню професійну діяльність в контексті дотримання корпоративної культури у військовому колективі;
- забезпечення якісного формування корпоративної культури МОЗСУ, що відповідає сучасним вимогам ЗСУ;
- створення ефективної системи формування корпоративної культури МОЗСУ засобами педагогічних технологій, що забезпечить високий рівень професіоналізму, морально-психологічної стійкості, готовності до виконання службових обов'язків.

Окрім того, відмітимо, що мету запропонованої моделі також розглядаємо у сенсі моніторингу результатів сформованості корпоративної культури МОЗСУ засобами педагогічних технологій.

Теоретико-методологічний блок моделі містить методологічні підходи до формування корпоративної культури МОЗСУ засобами педагогічних технологій (компетентнісний, гносеологічний, діяльнісний, акмеологічний, аксіологічний, особистісно-творчий, технологічний, інформатичний, системний, культурологічний, феноменологічний, антидевіантний, антикризовий, ситуаційний), а також принципи, на яких базується організація освітнього процесу в контексті формування корпоративної культури курсантів: загальнодидактичні, систематичності та послідовності, свідомості та активності, оптимальності, професійної спрямованості, особистісної орієнтації, культуровідповідності, інформативності.

Змістовий блок структурно-функціональної моделі містить у собі освітні компоненти професійної підготовки майбутніх офіцерів у ВВНЗ. Відмітимо, що попри те, що в окремих ВВНЗ назви освітніх компонентів певним чином відрізняються, проте їх змістове наповнення, а також очікувані результати навчальної діяльності є схожими, оскільки відповідають тим компетентностям та результатам навчання, які визначені Стандартами вищої освіти галузі знань 25 Воєнні науки, державна безпека, безпека державного кордону. А тому до цього блоку увійшли дисципліни обов'язкові (циклу загальної підготовки та професійної підготовки), військові компоненти освітньо-професійної програми. Окрім того, змістовий модуль структурно-функціональної моделі було забезпечено через реалізацію методичних рекомендацій науково-педагогічним працівникам ВВНЗ щодо використання педагогічних технологій для формування корпоративної культури МОЗСУ.

Організаційно-процесуальний блок структурно-функціональної моделі представлено формами (лекції, семінари, практичні заняття та тренування, тренажерна підготовка, вивчення військової історії та традицій, проведення ритуалів та церемоній, спортивні та культурні заходи, бесіди, дискусії, тренінги, військові навчання та маневри), методами (створення проблемних ситуацій, інтерактивні методи, кейс-стаді, дискусії та дебати, мозковий штурм, метод проєктів, тренінги особистісного зростання, тестування, практичні завдання, спостереження, самооцінювання діяльності) та педагогічними технологіями (технологія симуляційного навчання; технологія проблемного навчання; інформаційно-комунікаційні технології; технологія інтерактивного навчання; тренінгова технологія), які, на нашу думку, найбільше сприяють ефективному формуванню корпоративної культури МОЗСУ засобами педагогічних технологій. Окрім того, цьому твердженню є обґрунтування в руслі проаналізованих науково-педагогічних, психологічних, методичних праць, аналізу досвіду роботи ВВНЗ з окресленого питання (анкетування, спостереження, бесіди із науково-педагогічними працівниками, курсантами, діючими офіцерами), які, зокрема під час анкетування, мова про яке йшла вище, виокремлювали форми і методи роботи, а також педагогічні технології, які є інноваційними з погляду на формування корпоративної культури МОЗСУ.

Результативний блок структурно-функціональної моделі має призначення моніторингу, корекції та оцінювання дієвості розробленої структурно-функціональної моделі. Він містить компоненти (аксіологічно-мотиваційний, когнітивно-світоглядний, діяльнісно-поведінковий, особистісно-рефлексивний), критерії (мотиваційний, когнітивний, діяльнісний, рефлексивний), а також рівні сформованості корпоративної культури МОЗСУ засобами педагогічних технологій (високий, достатній, середній, низький), та результат – позитивна динаміка сформованості корпоративної культури МОЗСУ засобами педагогічних технологій.

Висновки / Conclusions. З огляду на все вищезазначене, висновковуємо, що розробка, обґрунтування сутності структурно-функціональної моделі формування корпоративної культури МОЗСУ засобами педагогічних технологій та її впровадження в освітній процес ВВНЗ із дотриманням організаційно-педагогічних умов дасть змогу якісно підвищити ефективність підготовки майбутніх офіцерів у ВВНЗ.

Здійснений теоретичний аналіз проблематики моделювання освітніх процесів дав підстави стверджувати, що його використання забезпечує можливість трансформації розроблених теоретичних аспектів формування корпоративної культури курсантів засобами педагогічних

технологій в практику підготовки у ВВНЗ.

Перспективами подальших досліджень в цьому напрямі вважаємо розкриття сутності формування корпоративної культури майбутніх офіцерів крізь призму використання інноваційних педагогічних технологій, а також використання зарубіжного досвіду формування корпоративної культури майбутніх офіцерів в практиці роботи вітчизняних ВВНЗ.

Список використаних джерел і літератури:

- Бойко, О. В.** (2005). *Формування готовності до управлінської діяльності у майбутніх магістрів військово-соціального управління*. (Дис. ... канд. пед. наук). Київ. [in Ukrainian]
- Бровко, К. А.** (2020a). *Формування корпоративної культури студентів у освітньому середовищі університету*. (Дис. д-ра філософії). Київський університет імені Бориса Грінченка. Київ. [in Ukrainian]
- Буцик, І. М.** (2019). Обґрунтування організаційно-педагогічних умов формування дослідницької компетентності майбутніх фахівців агроінженерії (на прикладі вивчення сільськогосподарських машин). *Освітній простір України*, 15, 73–80. [in Ukrainian]
- Вітер, С. А.** (2013). Модель формування економічної компетентності молодших спеціалістів у процесі фахової підготовки. *Педагогічна освіта: теорія і практика*, 14, 219–224. [in Ukrainian]
- Гладкова, В. М.** (2007). *Основи акмеології*. Львів: Новий Світ. [in Ukrainian]
- Гончаренко, С.** (1997). *Український педагогічний словник*. Київ. [in Ukrainian]
- Єжова, О. О.** (2014). Сутність організаційно-педагогічних умов педагогічного процесу. *Наукові записки [Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя]. Сер.: Психолого-педагогічні науки*, 3, 39–43. [in Ukrainian]
- Захарчишин, Ю. М.** (2011). Педагогічні умови підготовки офіцерів Збройних Сил України до соціокультурної діяльності в миротворчих місіях. (Автореф. дис. канд. пед. наук.). Житомирський державний університет імені Івана Франка. Житомир. [in Ukrainian]
- Ільчишин, Я. В.** (2018). *Організаційно-педагогічні умови виховання професійного обов'язку майбутніх фахівців цивільного захисту*. (Автореф. дис. канд. пед. наук). Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. Вінниця. [in Ukrainian]
- Керницький, О. М.** (2005). *Методика формування психологічної готовності курсантів-льотчиків до льотної діяльності*. (Автореф. дис. ... канд. пед. наук). Харків. [in Ukrainian]
- Литвин, А. В.** (2014). Методологічні засади поняття «педагогічні умови»: на допомогу здобувачам наукового ступеня. Львів: СПОЛОМ. [in Ukrainian]
- Маковський, О. К.** (2002). *Формування лідерських якостей майбутніх офіцерів*. (Автореф. дис. канд. пед. наук). Національна академія Прикордонних військ України ім. Богдана Хмельницького. Хмельницький. [in Ukrainian]
- Міршук, О. Є.** (2014). Теоретичне обґрунтування технології формування педагогічної компетентності магістрів військово-соціального управління в процесі професійної підготовки. *Проблеми інженерно-педагогічної освіти*, 45, 87–94. [in Ukrainian]
- Подтергева, Є. М.** (2005). Визначення організаційно-педагогічних умов професійної підготовки офіцерів запасу. *Наука і освіта*, 7–8, 135–173. [in Ukrainian]
- Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 253 «Військове управління (за видами збройних сил)» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.* (2018). Наказ МОН України № 1168 від 29.10.2018 р. Взято з <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/2022/Standarty.Vyshchovi.Osvity/Zatverdzeni.Standarty/01/31/253-Viysk.upr-bak.31.01.22.pdf> [in Ukrainian]
- Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 255 «Озброєння та військова техніка» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.* (2018). Наказ МОН України № 1341 від 05.12.2018 р. Взято з <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/2022/Standarty.Vyshchovi.Osvity/Zatverdzeni.Standarty/01/31/255-Ozbr.ta.viysk.tekhn-bak.31.01.22.pdf> [in Ukrainian]
- Стаднійчук, І. П.** (2017). Формування технічної компетентності техніків-механіків у процесі професійної підготовки в аграрних коледжах. (Дис. ... канд. пед. наук). Київ. [in Ukrainian]
- Хлипавка, Г. Г.** (2018). Педагогічні умови формування соціальної компетентності майбутніх офіцерів служби цивільного захисту України в процесі професійної підготовки. *Науковий вісник Мукачівського державного університету. Сер.: Педагогіка та психологія*, 1 (7), 124–129. [in Ukrainian]
- Ходань, О. Л.** (2010). *Формування корпоративної культури майбутніх офіцерів у процесі педагогічного спілкування*. (Дис. канд. пед. наук). Національна академія Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького. Хмельницький. [in Ukrainian]

References:

- Boiko, O. V.** (2005). *Formuvannia hotovnosti do upravlinskoï diialnosti u maibutnikh mahistriv viiskovo-sotsialnoho upravlinnia* [Formation of Readiness for Managerial Activity in Future Masters of Military-Social Management]. (Candidat's thesis). Kyiv. [in Ukrainian]
- Brovko, K. A.** (2020a). *Formuvannia korporatyvnoi kultury studentiv u osvithomu seredovyshchi universytetu* [Formation of Corporate Culture of Students in the Educational Environment of the University]. (PhD thesis). Kyivskyi universytet imeni Borysa Hrinchenka. Kyiv. [in Ukrainian]
- Butsyk, I. M.** (2019). *Obgruntuvannia orhanizatsiino-pedahohichnykh umov formuvannia doslidnytskoi kompetentnosti maibutnikh fakhivtsiv ahroinzhenierii (na prykladi vyvchennia silskohospodarskykh mashyn)* [Substantiation of Organizational and Pedagogical Conditions for the Formation of Research Competence of Future Specialists in Agricultural Engineering (Using the Example of Studying Agricultural Machinery)]. *Osvitnii prostir Ukrainy – Educational Space of Ukraine*, 15, 73–80. [in Ukrainian]
- Viter, S. A.** (2013). *Model formuvannia ekonomichnoi kompetentnosti molodshykh spetsialistiv u protsesi fakhovoi pidhotovky* [Model for the Formation of Economic Competence of Junior Specialists in the Process of Professional

Training]. *Pedahohichna osvita: teoriia i praktyka – Pedagogical Education: Theory and Practice*, 14, 219–224. [in Ukrainian]

Hladkova, V. M. (2007). *Osnovy akmeolohii [Fundamentals of Acmeology]*. Lviv: Novyi Svit. [in Ukrainian]

Honcharenko, S. (1997). *Ukrainskyi pedahohichnyi slovnyk [Ukrainian Pedagogical Dictionary]*. Kyiv. [in Ukrainian]

Yezhova, O. O. (2014). Sutnist orhanizatsiino-pedahohichnykh umov pedahohichnoho protsesu [The Essence of Organizational and Pedagogical Conditions of the Pedagogical Process]. *Naukovi zapysky [Nizhynskoho derzhavnoho universytetu im. Mykoly Hoholia]. Ser.: Psykholoho-pedahohichni nauky – Scientific Notes [Nizhyn State University named after Mykola Hogo]. Ser.: Psychological and Pedagogical Sciences*, 3, 39–43. [in Ukrainian]

Zakharchyshyn, Yu. M. (2011). *Pedahohichni umovy pidhotovky ofitseriv Zbroinykh Syl Ukrainy do sotsiokulturnoi diialnosti v myrotvorchykh misiakh [Pedagogical Conditions for Training Officers of the Armed Forces of Ukraine for Socio-Cultural Activity in Peacekeeping Missions]*. (Candidat's thesis abstract.). Zhytomirskiy derzhavnyi universytet imeni Ivana Franka. Zhytomir. [in Ukrainian]

Ichyshyn, Ya. V. (2018). *Orhanizatsiino-pedahohichni umovy vykhovannia profesiinoho obov'язku maibutnikh fakhivtsiv tsyvilnoho zakhystu [Organizational and Pedagogical Conditions for Educating the Professional Duty of Future Civil Defense Specialists]*. (Candidat's thesis). Vinnytskyi derzhavnyi pedahohichnyi universytet imeni Mykhaila Kotsiubynskoho. Vinnytsia. [in Ukrainian]

Kernytskyi, O. M. (2005). *Metodyka formuvannia psykholohichnoi hotovnosti kursantiv-lotchykiv do lotnoi diialnosti [Methodology for the Formation of Psychological Readiness of Cadet Pilots for Flight Activities]*. (Candidat's thesis). Kharkiv. [in Ukrainian]

Lytvyn, A. V. (2014). *Metodolohichni zasady poniattia «pedahohichni umovy»: na dopomohu zdobuvacham naukovoho stupenia [Methodological Principles of the Concept of «Pedagogical Conditions»: to Help Applicants for a Scientific Degree]*. Lviv: SPOLOM. [in Ukrainian]

Makovskyi, O. K. (2002). *Formuvannia liderskykh yakosti maibutnikh ofitseriv [Formation of Leadership Qualities of Future Officers]*. (Candidat's thesis). Natsionalna akademiia Prykordonnykh viisk Ukrainy im. Bohdana Khmelnytskoho. Khmelnytskyi. [in Ukrainian]

Mirshuk, O. Ye. (2014). Teoretychne obgruntuvannia tekhnolohii formuvannia pedahohichnoi kompetentnosti mahistriv viiskovo-sotsialnoho upravlinnia v protsesi profesiinoy pidhotovky [Theoretical Substantiation of the Technology for Forming Pedagogical Competence of Masters of Military-Social Management in the Process of Professional Training]. *Problemy inzhenerno-pedahohichnoi osvity – Problems of engineering-pedagogical education*, 45, 87–94. [in Ukrainian]

Podterhera, Ye. M. (2005). Vyznachennia orhanizatsiino-pedahohichnykh umov profesiinoy pidhotovky ofitseriv zapasu [Determination of Organizational and Pedagogical Conditions for Professional Training of Reserve Officers]. *Nauka i osvita – Science and Education*, 7–8, 135–173. [in Ukrainian]

Pro zatverdzhennia standartu vyshchoi osvity za spetsialnistiu 253 «Viiskove upravlinnia (za vydamy zbroinykh syl)» dlia pershoho (bakalavrskoho) rivnia vyshchoi osvity [On approval of the higher Education Standard in Specialty 253 «Military management (by types of armed forces)» for the First (Bachelor's) Level of Higher Education]. (2018). Nakaz MON Ukrainy № 1168 vid 29.10.2018 r. Retrieved from <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/2022/Standarty.Vyshchoyi.Osvity/Zatverdzeni.Standarty/01/31/253-Viysk.upr-bak.31.01.22.pdf> [in Ukrainian]

Pro zatverdzhennia standartu vyshchoi osvity za spetsialnistiu 255 «Ozbroiennia ta viiskova tekhnika» dlia pershoho (bakalavrskoho) rivnia vyshchoi osvity [On Approval of the Higher Education Standard in Specialty 255 «Weapons and Military Equipment» for the First (Bachelor's) Level of Higher Education]. (2018). Nakaz MON Ukrainy № 1341 vid 05.12.2018 r. Retrieved from <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/2022/Standarty.Vyshchoyi.Osvity/Zatverdzeni.Standarty/01/31/255-Ozbr.ta.viysk.tekhn-bak.31.01.22.pdf> [in Ukrainian]

Stadnichuk, I. P. (2017). *Formuvannia tekhnichnoi kompetentnosti tekhniv-mekhanikiv u protsesi profesiinoy pidhotovky v ahrarnykh koledzhakh [Formation of Technical Competence of Mechanical Technicians in the Process of Professional Training in Agricultural Colleges]*. (Candidat's thesis). Kyiv. [in Ukrainian]

Khlypavka, H. H. (2018). *Pedahohichni umovy formuvannia sotsialnoi kompetentnosti maibutnikh ofitseriv sluzhby tsyvilnoho zakhystu Ukrainy v protsesi profesiinoy pidhotovky [Pedagogical Conditions for the Formation of Social Competence of Future Officers of the Civil Protection Service of Ukraine in the Process of Professional Training]*. *Naukovyi visnyk Mukachevskoho derzhavnoho universytetu. Ser.: Pedahohika ta psykholohiia – Scientific Bulletin of Mukachevo State University. Ser.: Pedagogy and Psychology*, 1 (7), 124–129. [in Ukrainian]

Khodan, O. L. (2010). *Formuvannia korporativnoi kultury maibutnikh ofitseriv u protsesi pedahohichnoho spilkuvannia [Formation of Corporate Culture of Future Officers in the Process of Pedagogical Communication]*. (Candidat's thesis). Natsionalna akademiia Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy imeni Bohdana Khmelnytskoho. Khmelnytskyi. [in Ukrainian]

Дата надходження статті: «03» вересня 2024 р.

Стаття прийнята до друку: «27» вересня 2024 р.

Селюк Володимир – доцент кафедри загальновійськових дисциплін Військового інституту телекомунікацій та інформатизації імені Героїв Крут

Seliuk Volodymyr – Assistant Professor of the Department of Combined Military Disciplines of Kruty Heroes Military Institute of Telecommunications and Information Technology

Цитуйте цю статтю як:

Cite this article as:

Селюк, В. (2024). Організаційно-педагогічні умови та структурно-функціональна модель формування корпоративної культури майбутніх офіцерів Збройних Сил України засобами педагогічних технологій. *Педагогічний дискурс*, 36, 20–27. doi: 10.31475/ped.dys.2024.36.03.

Seliuk, V. (2024). Organizational and Pedagogical Conditions and Structural and Functional Model of Forming the Corporate Culture of Future Officers of the Armed Forces of Ukraine Using Pedagogical Technologies. *Pedagogical Discourse*, 36, 20–27. doi: 10.31475/ped.dys.2024.36.03.